

Усна історія в епоху змін

Історичні аспекти гендерних студій

Проблеми інструменталізації історії

Усна історія в епоху змін

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки. **Усна історія** – новий напрям соціально-гуманітарних досліджень, який надзвичайно динамічно розвивається і головним **предметом** якого є суб'єктивний досвід окремої людини.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії:

- Новітня історія України;
- Історія країн Європи та Америки новітнього часу;
- Історія країн Азії та Африки новітнього часу;
- Основи наукових досліджень;

на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Методологічні засади історичних досліджень», «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії», «Методика навчання історії у вищій школі».

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається аналіз сутності усної історії, основних етапів її розвитку; цивілізації; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих положень теорії; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання «Паспорт інтерв'ю (респондент на вибір здобувача)».

Мета викладання дисципліни полягає у визначенні історії становлення та сучасного значення усної історії як окремого напрямку історичних досліджень.

Завдання:

- визначення сучасного трактування терміну «усна історія»;
- з'ясування місця та ролі усної історії в підготовці історичних досліджень;
- характеристика типології сучасного інтерв'ю;
- визначення можливих варіантів практичного застосування усно історичних досліджень.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

- Здатність до опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;
- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- Здатність пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди, аналізувати

взаємозв'язок вітчизняної, європейської і світової історії та гармонізувати історичну пам'ять різних спільнот;

- Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства, психології;
- Здатність сприймати і розуміти культурологічні традиції та особливості поведінки носіїв різних культур, здійснювати ефективний міжкультурний діалог;
- Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань;
- Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної історії, філології, психології;
- Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, наукових явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

Результати навчання - згідно з вимогами освітньо-професійної програми компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

- Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, психології, мовознавства, літературознавства, методики викладання історії, психології, мов.
- Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;
- Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;
- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- Аналіз явищ та процесів світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку, визначення інформаційного потенціалу конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми, дослідження життя та діяльності конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики, здійснення експертизи пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації;
- Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства та психології;
- Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки носіїв різних культу, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;
- Використання ефективних стратегій для вирішення комунікативних завдань;
- Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної історії, філології, психології;

Історичні аспекти гендерних студій

Навчальна дисципліна «Історичні аспекти гендерних студій» сприяє формуванню загального гуманітарного світогляду студента-історика, формує інтегральні, загальні і фахові компетентності, необхідні майбутньому вчителю та досліднику для орієнтації в сучасному культурно-історичному контексті, допомагає здобувачам вищої освіти крізь призму гендерного підходу поглибити, узагальнити, систематизувати знання про історичні епохи, про життя та діяльність видатних жінок, розвиток ідеї соціальної рівності та її втілення в правових нормах.

Мета дисципліни: поглибити уявлення про методологію гендерної історії, на основі гендерного підходу сформувати комплексне уявлення про становище жінок у різні історичні епохи, сприяти осмисленню ролі гендерного аспекту в історії людства.

Завдання:

- показати специфіку гендерного підходу в історичній науці;
- сформувати уявлення про методологію та концептуальний апарат гендерної історії, про новітні концепції статі;
- надати уявлення про моделі та методи гендерного аналізу, які застосовуються у практиці гендерно-історичних досліджень;
- розглянути основні епохи у історії людства з точки зору гендерного підходу (передусім, на прикладі античної та західноєвропейської історії);
- на основі просопографічного методу розкрити роль особистості в історії, поглибити вивчення біографій видатних жінок;
- поглибити уявлення про системи політичного управління у новітній час та представництво у них жінок;
- розглянути сутність та основні етапи феміністського руху;
- поглибити знання про особливості гендерних ролей у традиційному та сучасному українському суспільстві, в окремі періоди історії України;
- сприяти осмисленню ролі гендерного фактору в соціумі, важливості перетворення суспільства у напрямку гендерної рівності;
- удосконалити вміння самостійної навчально-дослідної діяльності з елементами застосування гендерного підходу;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми **014.03. Середня освіта (Історія)**, а саме:

Здатність аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі гендерної історії, методики дослідження з точки зору гендерного підходу.

Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Здатність аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку суспільства крізь призму гендеру з метою формування світоглядної позиції.

Здатність усвідомлювати гендерний фактор як невід'ємну частину соціально-історичних процесів та розуміти важливість подолання гендерної дискримінації в суспільстві.

Здатність до духовно-ціннісної орієнтації та формування морально-етичних норм особистості на основі вивчення історії людства крізь призму гендеру.

Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, соціально-історичних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

Здатність розрізняти історичні епохи й тенденції історичного розвитку крізь призму гендерного підходу, визначати етапи становлення гендерних студій, історичну обумовленість становища жінки і чоловіка у суспільстві, розглядати гендерні студії в контексті світової історіографічної та методологічної традиції.

Програмні результати навчання:

Аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі гендерології, гендерних студій в історії, методики роботи у межах гендерного підходу; застосування у власній професійній (навчальній і науково-дослідній) діяльності методології гендерної історії, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Самостійний пошук, обробка, систематизація, узагальнення та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема, у міждисциплінарних галузях.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної гендерології та гендерних студій в історичному контексті.

Методи навчання і викладання. Репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, комбінований, компаративний, фундаментальний, культурно-історичний, описовий, герменевтичний методи навчання.

Навчальна дисципліна «Історичні аспекти гендерних студій» належить до вибіркової дисципліни циклу професійної підготовки. Під час вивчення цієї дисципліни використовуються базові знання, отримані з таких дисциплін (**пререквізитів**): «Історія Стародавнього Сходу», «Історія давньої Греції та Риму», «Історія середніх віків», «Давня історія України», «Історія країн Європи та Америки нового часу», «Історія країн Азії та Африки нового часу», «Нова історія України», «Історія країн Європи та Америки новітнього часу», «Історія країн Азії та Африки новітнього часу», «Новітня історія України», «Основи наукових досліджень» тощо.

Проблеми інструменталізації історії

Навчальна дисципліна належить до вибіркової дисципліни циклу професійної підготовки. **Міждисциплінарні зв'язки** ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії:

- Новітня історія України;
- Історія країн Європи та Америки новітнього часу;
- Історія країн Азії та Африки новітнього часу;
- Основи наукових досліджень;

на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Методологічні засади історичних досліджень», «Еволюційність історичного процесу в сучасній зарубіжній історіографії», «Методика навчання історії у вищій школі» та ін.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається визначення сутності процесу інструменталізації історії; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих положень теорії; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання - проаналізувати виступ політика на предмет присутності елементів інструменталізації історії.

Мета викладання дисципліни полягає у визначенні та ознайомленні здобувачів вищої освіти з основними методами роботи з медіа продукцією і сучасними репрезентації історичних подій в політиці, медійному просторі, кіно і на телебаченні.

Завдання:

- визначення сучасного трактування терміну «інструменталізації історії»;
- з'ясування причин виникнення процесу інструменталізації історії;
- характеристика основних форм інструменталізації історії в політичному та медійному колі;
- визначення можливих наслідків використання засобів інструменталізації історії.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей і програмних результатів** навчання відповідно до освітньо-професійної програми **014.03. Середня освіта (Історія)**, а саме:

Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку.

Здатність здійснювати пошук, обробку, систематизацію, узагальнення та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема, у міждисциплінарних галузях.

Здатність працювати у професійній та/або науковій групі, дотримуючись етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Здатність до духовно-ціннісної орієнтації та формування морально-етичних норм особистості на основі вивчення історії людства.

Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, соціально-історичних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

Здатність розрізняти історичні епохи й тенденції історичного розвитку, визначати етапи становлення світу, розглядати окремі теми в контексті світової історіографічної та методологічної традиції.

Програмні результати навчання:

Аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі історії, методики роботи; застосування у власній професійній (навчальній і науково-дослідній) діяльності новітніх методик, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Самостійний пошук, обробка, систематизація, узагальнення та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема, у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності гендерної освіти в сучасному суспільстві, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Методи навчання і викладання. Репродуктивний, пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу навчального матеріалу, комбінований, компаративний, фундаментальний, культурно-історичний, описовий, герменевтичний методи навчання.